

Informacija o gospodarskim kretanjima

travanj 2021.

Sažetak

Prema dostupnim mjesečnim pokazateljima BDP bi u prvom tromjesečju 2021. mogao nastaviti rasti u odnosu na prethodno tromjesečje. U veljači 2021. zaposlenost je stagnirala, a intenzitet smanjenja broja nezaposlenih usporio se, što znači da pokazatelji tržišta rada još nisu dosegli razine iz istog razdoblja prethodne godine (zaposlenost je niža za 0,4%, a nezaposlenost viša za 17,7%). Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena u veljači je porasla na 0,3% (s -0,3% u siječnju), što je uglavnom bilo rezultat povećanja godišnje stope promjene cijena energije, poglavito zbog tekućeg rasta cijena naftnih derivata i pozitivnog učinka baznog razdoblja. Visok stupanj ekspanzivnosti monetarne politike odražavaju slobodna novčana sredstva banaka koja su nastavila dosežati najviše razine dosad, čemu je pridonio otkup deviza od države kao i smanjenje kunskih depozita države kod HNB-a. Plasmani banaka usporili su svoj godišnji rast s 3,9% u siječnju na 3,0% u veljači, pri čemu je rast plasmana nefinancijskim poduzećima zabilježio usporavanje s 5,9% na 4,1% zbog baznog učinka, odnosno izraženog rasta kreditiranja u veljači prošle godine. Rast plasmana stanovništvu također se usporio s 1,8% na 1,6% kao posljedica produbljanja pada gotovinskih nenamjenskih kredita, dok se rast stambenih kredita ubrzao odražavajući i nadalje učinak programa subvencioniranja. Zbog snažnog pada gospodarske aktivnosti i znatno povećanih potreba za financiranjem, udio duga opće države u BDP-u na kraju 2020. godine povećao se na 89,1% sa 72,8% BDP-a na kraju 2019.

Model brze procjene BDP-a upućuje na daljnje smanjivanje godišnje stope pada realnog BDP-a u prvom tromjesečju 2021. (Slika 1.). Industrijska proizvodnja rasla je nešto snažnijim intenzitetom nego na kraju prethodne godine te je u siječnju i veljači 2021. bila za 2,7% veća od prosječnog ostvarenja iz prethodna tri mjeseca (u odnosu na 0,8% s kraja 2020.). Pritom se, promatrano prema GIG-u, povećala proizvodnja energije te trajnih i netrajnih dobara za široku potrošnju, a smanjila proizvodnja kapitalnih dobara. Istovremeno se proizvodnja intermedijarnih dobara zadržala na razini iz prethodna tri mjeseca (Slika 3.). Realni promet od trgovine na malo u siječnju i veljači ove godine također je rastao snažnijom dinamikom nego na kraju prethodne godine, te se povećao za 6,7% na tromjesečnoj razini (u odnosu na 5,9% s kraja 2020.). Promatrano na mjesečnoj razini, promet od trgovine na malo u veljači porastao je za 4,4%, nakon 4,2% u siječnju. Tako je, prema kalendarski prilagođenim podacima, promet od trgovine na malo u veljači ove godine bio viši nego u istom mjesecu lani, odnosno prije izbivanja pandemije koronavirusa (Slika 7.). Građevinska aktivnost u siječnju ove godine nastavila se povećavati sličnom dinamikom kao i u prethodna tri mjeseca, te je bila za 3,3% veća od prosječnog ostvarenja u posljednjem tromjesečju 2020. Pritom su se povećali i radovi na zgradama (4,5%) i radovi na ostalim građevinama (4,5%) (Slika 5. i 6.).

Pouzdanje potrošača u ožujku bilo je iznad razine iz veljače, čime je četvrti mjesec zaredom ostvareno poboljšanje optimizma kućanstava na mjesečnoj razini. Prema podacima Ankete najznačajnije su se poboljšala očekivanja potrošača glede ukupne ekonomske situacije u Hrvatskoj za 12 mjeseci u usporedbi sa stanjem danas. Poslovna su očekivanja u građevini, trgovini i uslugama bolja nego što su bila u veljači, dok su se u industriji zadržala na razini iz veljače. Pritom je, kao i u prethodnom mjesecu, najveći rast optimizma na mjesečnoj razini ostvaren u trgovini i u uslugama, čime je razina pouzdanja u tim djelatnostima gotovo dosegla onu iz industrije i građevinarstva, koje su se prethodno brže oporavljale. Promatrano na tromjesečnoj razini, potrošački i poslovni optimizam u razdoblju od siječnja do ožujka ove godine bolji je u odnosu na prosječno ostvarenje iz posljednja tri mjeseca 2020., ali i dalje je zamjetno ispod razina ostvarenih prije početka pandemije (Slika 8.).

Tijekom veljače 2021. na tržištu rada vidljivo je usporavanje povoljnih tendencija pa se tako broj zaposlenih zadržao na razini iz siječnja, što je i nešto niže od razine iz tog mjeseca prethodne godine (Slika 15.). Prema posljednjim dostupnim podacima zaposleni koji su obuhvaćeni mjerama za očuvanje radnih mjesta činili su u prosincu 2020. godine 10,3% ukupne

zaposlenosti. Nezaposlenost se u veljači 2021. nastavila smanjivati, ali sporijim intenzitetom. U odnosu na veljaču prethodne godine broj nezaposlenih bio je viši za gotovo 25 tisuća. Prema kretanju broja nezaposlenih administrativna stopa nezaposlenosti u veljači 2021. iznosila je 8,4% radne snage (8,5% u siječnju 2021.). Posljednji dostupni podaci za anketnu stopu nezaposlenosti odnose se na četvrto tromjesečje 2020., kada se ona, prema sezonski prilagođenim podacima, snizila na 8,2% radne snage (s 8,3% u trećem tromjesečju 2020.), što je za 1,8 postotnih bodova više u usporedbi s četvrtim tromjesečjem 2019. godine (Slika 16.). Kada je riječ o plaćama, nakon višemjesečnog razdoblja rasta (započetog u lipnju 2020.) prosječna nominalna bruto plaća u veljači 2021. ostala je gotovo nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec, pri čemu su plaće u privatnom sektoru snižene, a u javnom su sektoru porasle. Do rasta plaća u javnom sektoru došlo je zbog povećanja osnovice plaća javnih i državnih službenika od 4%. U odnosu na četvrto tromjesečje 2020., prosječna nominalna bruto plaća u siječnju i veljači bila je viša za 1,3% (Slika 17.). Promatrano na godišnjoj razini, u veljači 2021. prosječna nominalna bruto plaća bila je viša za 2,3%, a nominalna neto plaća za 3,6%, zbog smanjenja oporezivanja dohotka u 2021.

Potrošačke su se cijene u veljači 2021. povećale za 0,3% u odnosu na prethodni mjesec (Tablica 1.), što je ponajviše bilo posljedica rasta maloprodajnih cijena naftnih derivata koji zrcalili poskupljenje barela sirove nafte tipa Brent na svjetskom tržištu za 14% u usporedbi s prethodnim mjesecom (Slika 20.). Rast cijena sirove nafte u veljači bio je posljedica odluke zemalja članica OPEC+ o dodatnom smanjenju proizvodnje te nepovoljnih vremenskih prilika u SAD-u koji su uzrokovali poteškoće u proizvodnji i preradi nafte. Dodatno, na rast cijena sirove nafte utjecala su i očekivanja u vezi s povećanjem potražnje za energentima zbog mogućega izrazitijeg oporavka globalne ekonomije. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena povećala se s -0,3% u siječnju na 0,3% u veljači, te je prvi put od ožujka 2020. ušla u pozitivno područje (Slika 19.). Ubrzavanju inflacije uvelike je pridonijelo povećanje godišnje stope promjene cijena energije, poglavito zbog tekućeg rasta cijena naftnih derivata i pozitivnog učinka baznog razdoblja, odnosno iščežavanja učinka znatnog pojeftinjenja naftnih derivata početkom pandemije. Godišnja stopa temeljne inflacije blago se povećala, s 0,4% u siječnju na 0,5% u veljači, te je i nadalje niska i stabilna. Određeni inflatorni pritisci dolaze od znatnog rasta cijena prehrambenih i industrijskih sirovina na svjetskom tržištu koje su od sredine 2020. do veljače 2021. porasle za oko 47% (Slika 21.). No, kretanje tih cijena na terminskom tržištu

upućuje da bi spomenuti rast trebao biti prolaznoga karaktera, zbog čega se ne očekuje znatno prelijevanje privremeno povećanih troškova na rast temeljne inflacije. Indikatori kretanja cijena u ranijim fazama proizvodnje upućuju na blago povećanje godišnjeg rasta cijena intermedijarnih proizvoda na domaćem tržištu (s 0,6% u prosincu 2020. na 1,4% u veljači), dok je godišnji rast proizvođačkih cijena potrošačkih dobara u veljači (slično kao i u prosincu) bio blago negativan (-0,4%).

Na tekućem i kapitalnom računu platne bilance u posljednja je tri mjeseca 2020. ostvaren višak od 0,1 mlrd. EUR, što je primjetno poboljšanje (za 0,4 mlrd. EUR) u odnosu na isto razdoblje 2019. godine (Slika 57.). Tome je najviše pridonijelo smanjenje manjka u robnoj razmjeni s inozemstvom za 14,7% kao posljedica rasta izvoza i pada uvoza. Naime, dinamika robne razmjene nastavila se oporavljati drugo tromjesečje zaredom te je izvoz u četvrtom tromjesečju 2020. bio za 2,6% veći, dok uvoz još uvijek nije dostigao pretkriznu razinu te je bio za 4,8% niži negoli u istom razdoblju prethodne godine. Nešto manje izraženo, povoljna su kretanja rezultat i poboljšanja salda na računu primarnog dohotka, ponajprije zahvaljujući manjim rashodima od izravnih vlasničkih ulaganja zbog niže dobiti banaka u stranom vlasništvu, a pozitivnim se doprinosom istaknuo i rast ukupnog viška na računima sekundarnog dohotka i kapitalnih transakcija zbog povećanja pozitivnog salda u neto transakcijama s proračunom EU-a. Za razliku od toga, niska razina turističke aktivnosti i pad prihoda od turističke potrošnje stranih gostiju i dalje djeluju na primjetno pogoršanje salda u međunarodnoj razmjeni usluga. Promatraju li se ostvarenja u cijeloj 2020. godini, višak na tekućem i kapitalnom računu platne bilance iznosio je 1,9% BDP-a, što je za 2,9 postotnih bodova manje nego u 2019. godini.

Tijekom ožujka dnevni nominalni tečaj kune prema euru kretao se u uskom rasponu od -0,1% do 0,2% oko prosječno ostvarenog tečaja od 7,57 EUR/HRK (Slika 22.). Krajem ožujka tečaj je iznosio 7,57 EUR/HRK, što je aprecijacija od 0,2% u usporedbi s tečajem od 7,58 EUR/HRK koliko je iznosio na kraju veljače. U odnosu na to razdoblje prošle godine, nominalni tečaj kune prema euru u ožujku 2021. bio je niži za 0,5%. Nominalni efektivni tečaj kune tijekom ožujka ojačao je za 0,2%, što je bilo rezultat jačanja kune prema euru i prema turskoj liri, koja je znatno oslabijela na međunarodnom deviznom tržištu u drugoj polovini mjeseca.

Kratkoročne kamatne stope na europskom tržištu novca tijekom ožujka nisu se znatnije promijenile. Tako se EONIA, prekonoćna kamatna stopa na bankovnom tržištu europodručja, tijekom ožujka blago spustila na -0,49%, a šestomjesečni je EURIBOR neznatno porastao na -0,51% (Slika 25.). Zbog povećanja neizvjesnosti glede trećeg vala širenja koronavirusa, premije za rizik europskih zemalja s tržištima u nastajanju blago su porasle tijekom ožujka (Slika 26.). Tako je premija za rizik Hrvatske na kraju ožujka iznosila 80 baznih bodova, odnosno bila je za 4 bazna boda viša nego na kraju veljače, čime je nastavila bilježiti nešto više vrijednosti u odnosu na usporedive zemlje Srednje i Istočne Europe, osim Rumunjske.

Pod utjecajem ekspanzivnoga karaktera monetarne politike HNB-a slobodna novčana sredstva nastavila su dosežati povijesno najviše razine, čemu je pridonio otkup deviza od države kao i smanjenje kunskih depozita države kod HNB-a. Tako je prosječni dnevni višak kunske likvidnosti domaćega bankovnog tržišta u ožujku iznosio 66,1 mlrd. kuna (Slika 55.), dok su ukupni kunski depoziti kreditnih institucija kod HNB-a tijekom veljače dosegli 76,9% depozitnog novca. U uvjetima izdašne kunske likvidnosti, promet na domaćem međubankovnom prekonoćnom tržištu nije ostvaren još od travnja prethodne godine. Što se tiče ostalih segmenata novčanog tržišta,

implicitna kamatna stopa izvedena iz trgovanja banaka ugovorima o valutnoj razmjeni znatno se smanjila tijekom ožujka te je tako dosegla dosad najnižu razinu od -0,85%¹ (Slika 28.), dok su prekonoćna kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem i kamatna stopa na repo poslove banaka ostale nepromijenjene na razini od -0,04%, odnosno -0,05%. Istodobno se kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise bez valutne klauzule nastavila smanjivati te je u ožujku iznosila 0,02% (Slika 29.).

U veljači su kamatne stope banaka na nove kredite poduzećima i stanovništvu, koji uključuju prvi put ugovorene i ponovno ugovorene kredite, uglavnom ostale nepromijenjene i unutar uobičajenih granica kolebljivosti (Slike 29. i 30.). Smanjenje kamatnih stopa na dugoročne kredite poduzećima s valutnom klauzulom odraz je kretanja kamatnih stopa na prvi put ugovorene kredite za investicije s valutnom klauzulom (Slika 32.). Kod kamatnih stopa na dugoročne stambene kredite stanovništvu zabilježen je blagi rast zbog manjeg obujma subvencioniranih stambenih kredita nego u prethodna tri mjeseca (Slika 33.). Što se tiče depozita, kamatna stopa na oročene depozite stanovništva ostala je tijekom veljače nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec, dok se za poduzeća tek blago smanjila (Slike 35. i 36.). U skladu s opisanim kretanjima razlika između kamatnih stopa na nove kredite i depozite u veljači se smanjila na 4,5 postotnih bodova, uglavnom zbog povoljnijih kretanja troškova financiranja poduzeća, a istovremeno se razlika između kamatnih stopa na stanja kredita i depozita zadržala na 3,9 postotnih bodova (Slika 38.).

Monetarna kretanja u veljači obilježio je rast neto domaće aktive (NDA) monetarnog sustava i pad neto inozemne aktive (NIA), što je rezultiralo povećanjem ukupnih likvidnih sredstava (M4) za 1,3 mlrd. kuna ili 0,4% (na osnovi transakcija) (Slika 39.). Porast NDA većinom se odnosi na zamjetno povećanje neto potraživanja od središnje države (Slika 40.). S druge strane, smanjenje deviznih depozita države kod HNB-a te smanjenje deviznih depozita kreditnih institucija kod HNB-a (ovi se depoziti odnose na sredstva banaka u sustavu TARGET2) djelovali su na pad NIA-e HNB-a. Glede sastavnica ukupnih likvidnih sredstava, novčana masa (M1) povećala se za 2,4 mlrd. kuna (1,5%) u odnosu na mjesec ranije, pri čemu je tijekom veljače znatnije povećanje zabilježio depozitni novac stanovništva, a blago je porastao i gotov novac izvan kreditnih institucija. Istodobno se kvazinovac smanjio za 1,0 mlrd. kuna (0,5%, na osnovi transakcija), čemu je najviše pridonijelo smanjenje deviznih depozita nefinancijskih poduzeća (Slika 53.). Promatrano na godišnjoj razini, rast M4 blago se usporio s 8,8% u siječnju na 8,6% u veljači (Slika 50.), a rast M1 s 18,7% na 18,0% na osnovi transakcija (Slika 49.).

Ukupni plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim središnje države) u veljači su neznatno porasli (za 0,3 mlrd. kuna ili 0,1% u odnosu na siječanj, na osnovi transakcija), pri čemu se njihov rast na godišnjoj razini usporio s 3,9% na 3,0% (Slika 41.). U strukturi plasmana ostvaren je rast plasmana stanovništvu (0,3 mlrd. kuna ili 0,2%), dok su plasmani poduzećima i ostalim financijskim institucijama ostali gotovo nepromijenjeni na mjesečnoj razini. Stambeni krediti stanovništvu u veljači su porasli za 0,5 mlrd. kuna (0,7%) u odnosu na prethodni mjesec, pri čemu je i nadalje vidljiv učinak provedbe programa subvencioniranja, a gotovinski nenamjenski

1 S izdanjem eurske obveznice Ministarstva financija RH javlja se dodatna potražnja za eurima, odnosno dio eurske likvidnosti povlači se s tržišta pa se stvara pritisak na tržištu ugovora o valutnoj razmjeni (engl. *FX swap*). Potražnja banaka za eurima dovodi do pada tzv. *swap* bodova te uz fiksnu kamatnu stopu na euro i do znatnog smanjenja implicitne kunske kamatne stope.

kreditni nakon mjesečnog pada tijekom posljednjeg tromjesečja prošle godine u veljači su zabilježili blagi porast od 0,1 mlrd. kuna (0,1%). Na godišnjoj razini rast se stambenih kredita ubrzao s 8,2% na 8,7%, a gotovinski su krediti nastavili produbljivati pad (s -2,3% na -3,0%) te se godišnji rast plasmana stanovništvu usporio s 1,8% na 1,6% (Slika 43.). Što se tiče valutne strukture, udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima stanovništvu blago se smanjio tijekom veljače, s 54,9% na 54,7% (Slika 48.). Rast plasmana poduzećima usporio se na godišnjoj razini s 5,9% na 4,1% (Slika 42.), zbog učinka baznog razdoblja, odnosno znatno izraženijeg rasta kreditiranja tog sektoru u istom razdoblju prošle godine.

Bruto međunarodne pričuve znatno su porasle tijekom ožujka 2021. (za 1,6 mlrd. ili 8,1%) i na kraju mjeseca iznosile su 21,1 mlrd. EUR (Slika 57.). Rastu pričuva najviše je pridonio priljev deviza od zaduživanja države na međunarodnom tržištu kapitala. U odnosu na kraj prethodne godine bruto međunarodne pričuve porasle su za 2,2 mlrd. EUR ili 11,5%, a neto raspoložive pričuve porasle su za 0,9 mlrd. EUR ili 5,2% te su na kraju ožujka iznosile 18,6 mlrd. EUR.

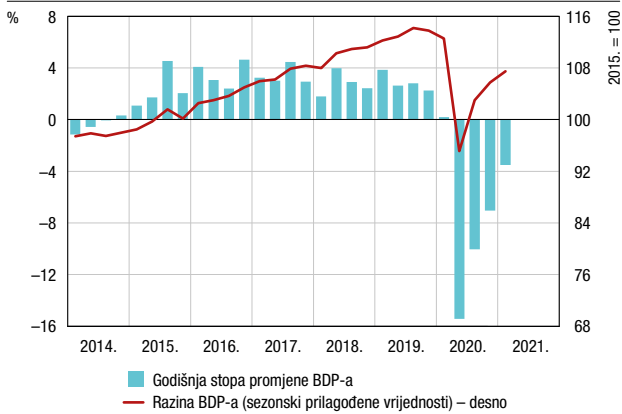
Na financijskom računu platne bilance u četvrtom je tromjesečju 2020., isključujući li se promjena bruto međunarodnih pričuva i obveza HNB-a, ostvaren primjetan neto priljev kapitala od 1,8 mlrd. EUR (Slika 60.) kao posljedica rasta neto dužničkih obveza domaćih sektora. Pritom se izdvaja pogoršanje neto inozemne pozicije kreditnih institucija (Slika 61.), koje su istodobno znatno smanjile imovinu i, u manjoj mjeri, povećale obveze. Osim toga, povećale su se obveze države nakon dugoročnoga kreditnog zaduženja putem Europskog instrumenta za privremenu potporu za smanjenje rizika od nezaposlenosti (SURE). Za razliku od toga, ostali su domaći sektori, poglavito privatna nefinancijska poduzeća, smanjili svoje neto dužničke obveze, uključujući prema vlasnički povezanim vjerovnicima. Istodobno se neto inozemna pozicija središnje banke snažno

poboljšala zahvaljujući porastu deviznih depozita države kod HNB-a i prodajama deviza HNB-u zbog povećanog priljeva sredstava iz fondova EU-a na račun države te zaduženja države u sklopu spomenutog instrumenta SURE. U skladu s tim na kraju je na financijskom računu zabilježen tek neznatan ukupan neto odljev kapitala od 24,8 mil. EUR. Pritom su i neto vlasničke obveze bile gotovo nepromijenjene jer je rast imovine putem ulaganja institucionalnih investitora u inozemne dionice i vlasničke udjele bio podjednak rastu obveza na osnovi zadržane dobiti banaka i poduzeća u stranom vlasništvu te izravnih vlasničkih ulaganja u Hrvatsku. Nova su izravna vlasnička ulaganja u Hrvatsku uglavnom ostvarena u djelatnostima poslovanja nekretnina i računalnog programiranja. Podaci za siječanj 2021. pokazuju blago smanjenje neto inozemnog duga.

Prema mjesečnim podacima Ministarstva financija na gotovinskom načelu u siječnju i veljači 2021. na razini središnje države ostvaren je manjak od 3,7 mlrd. kuna, što je nepovoljnije ostvarenje od manjka zabilježenog u tom razdoblju 2020. godine (2,2 mlrd. kuna). Takva kretanja odražavaju istodobni godišnji rast prihoda (1,7%), ali i izraženiji rast rashoda (6,8%), koji je posljedica niže razine gospodarske aktivnosti.

Na kraju prosinca 2020. dug konsolidirane opće države iznosio je 329,7 mlrd. kuna, što je povećanje za 36,8 mlrd. kuna u usporedbi s razinom duga na kraju 2019. godine. Zamjetno viša razina javnog duga na kraju prosinca 2020. u odnosu na kraj 2019. godine najviše odražava znatno povećane potrebe za financiranjem zbog nepovoljnog učinka ekonomske krize na proračun i uvođenja privremenih mjera, a u manjem dijelu i nepovoljne tečajne razlike i predfinanciranje financijskih potreba iz 2021. Kada je riječ o relativnom pokazatelju javnog duga, istovremeni snažni pad gospodarske aktivnosti i rast javnog duga znatno su povećali udio javnog duga u BDP-u na kraju 2020. na 89,1% sa 72,8% BDP-a koliko je iznosio na kraju 2019. (Slika 64.).

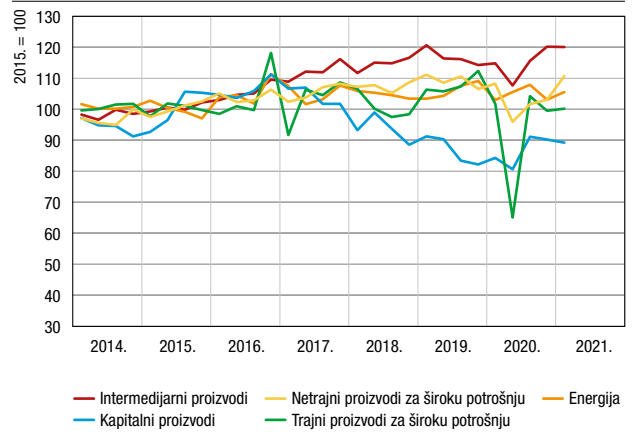
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2021. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na osnovi podataka objavljenih do 31. ožujka 2021.

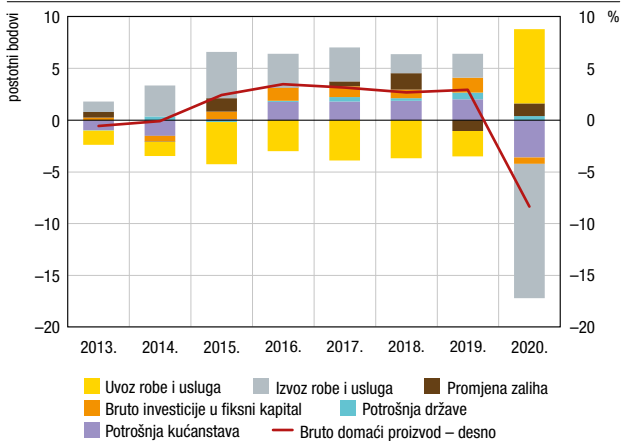
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

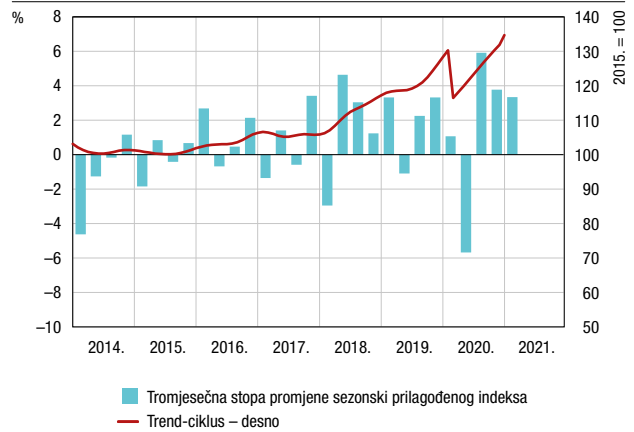
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Izvor: DZS

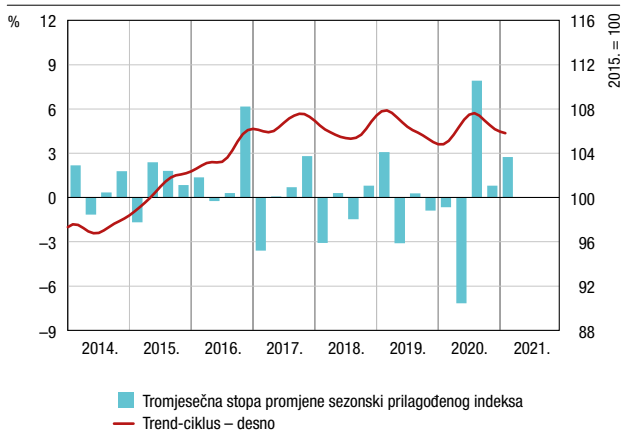
Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2021. odnosi se na siječanj.

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

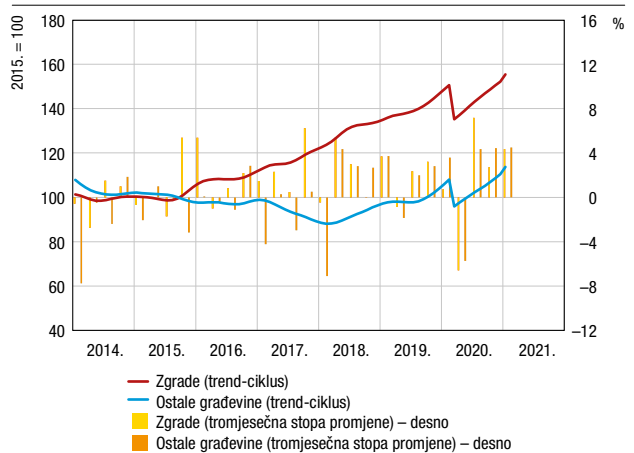
Slika 3. Industrijska proizvodnja

Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2021. odnosi se na siječanj i veljaču.

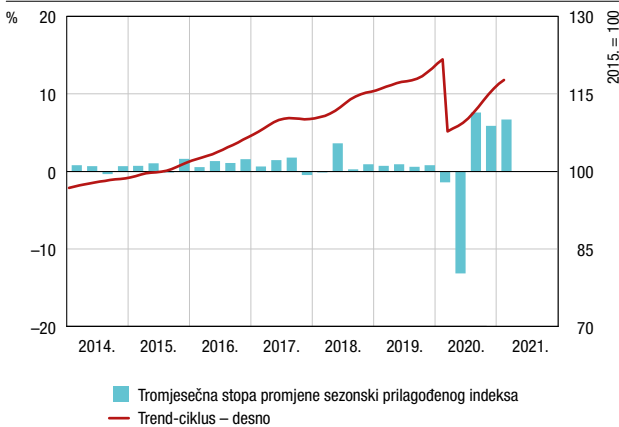
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

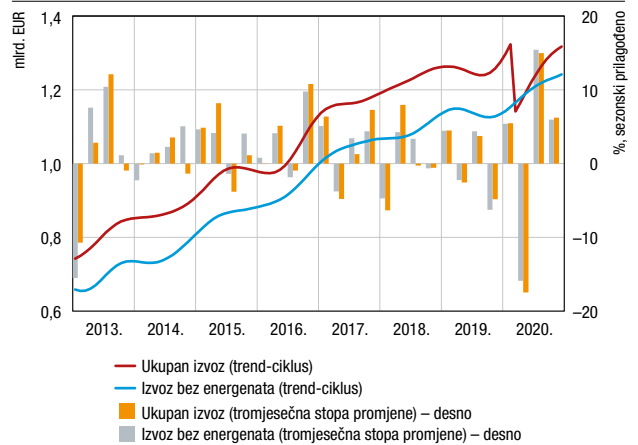
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

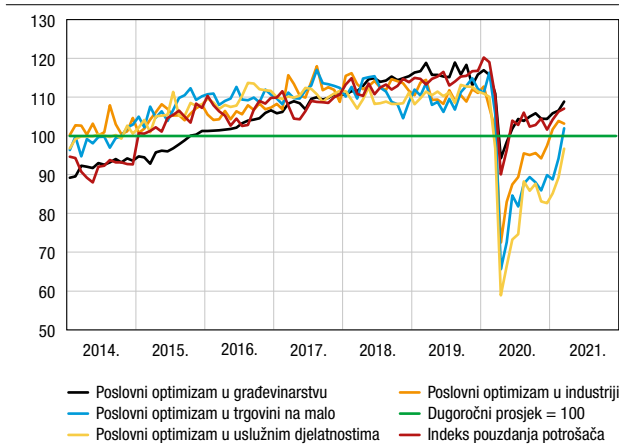
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

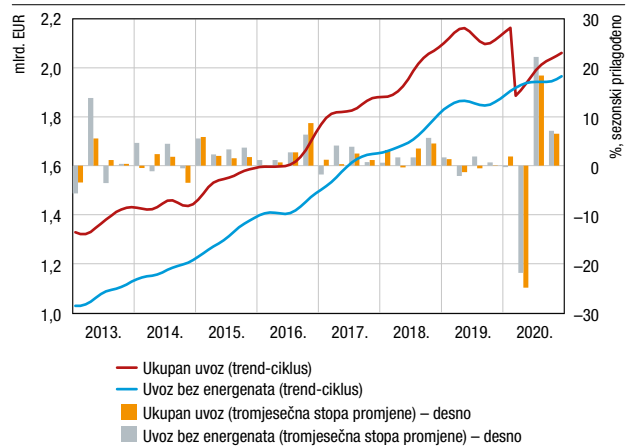
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji potrošačkog i poslovnog optimizma standardizirane desezonirane vrijednosti

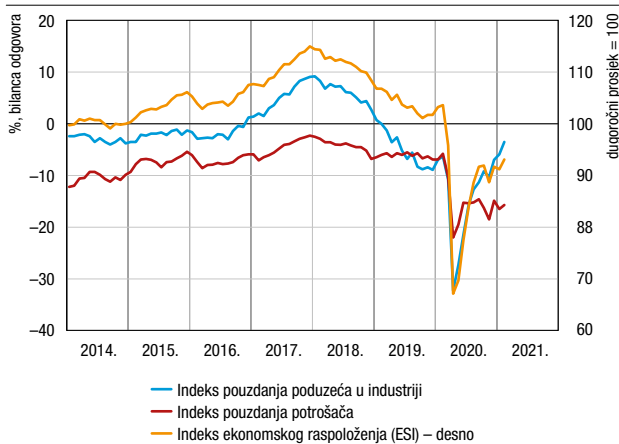
Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

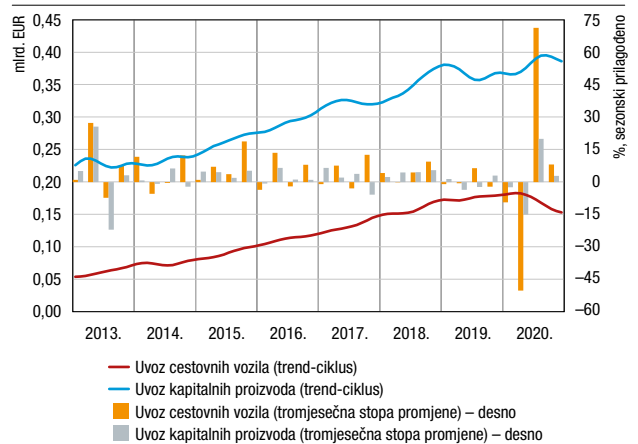
Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođene serije

Napomena: Podaci zaključno s veljačom 2021.

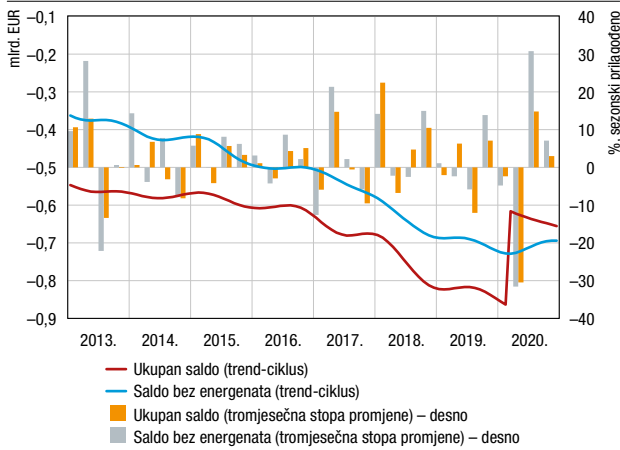
Izvor: Eurostat

Slika 12. Uvoz kapitalnih proizvoda i cestovnih vozila (cif)

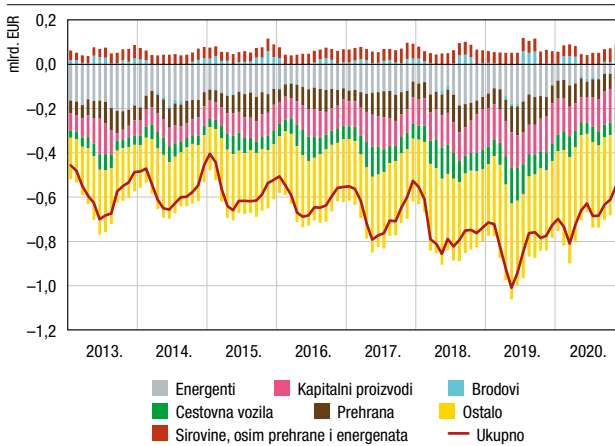
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robe razmjene

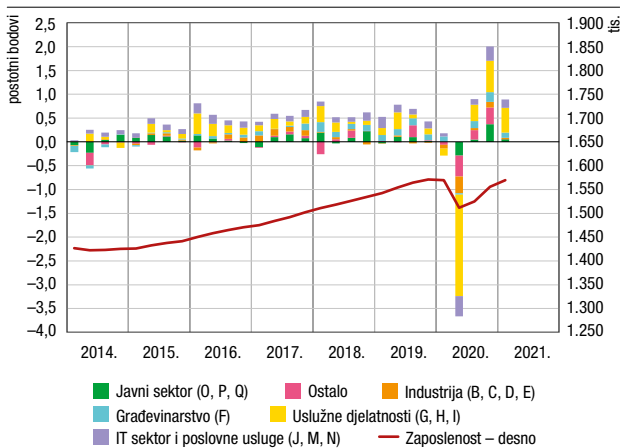
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 14. Saldo robe razmjene po skupinama proizvoda

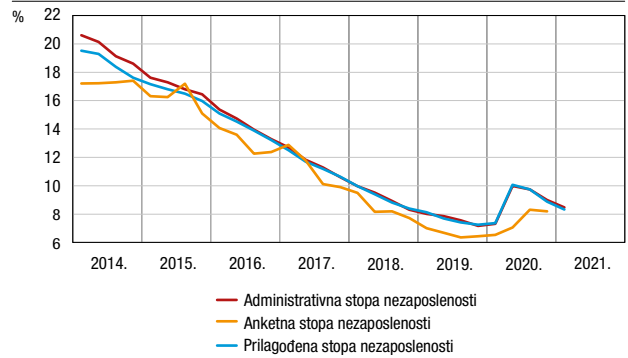
Izvor: DZS

Slika 15. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2021. odnose se na siječanj i veljaču.
Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

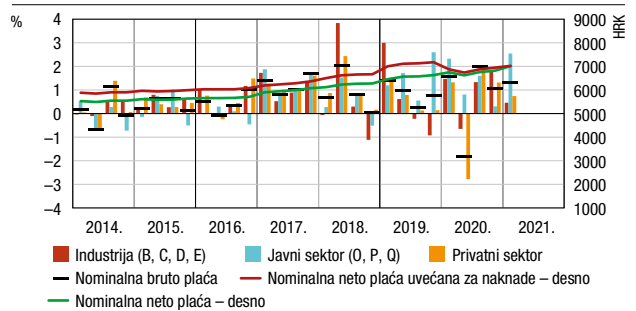
Slika 16. Stope nezaposlenosti sezonski prilagođeni podaci

Napomena: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. rabe se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrasca JOPPD. Podaci o zaposlenosti revidirani su unatrag od siječnja 2016. do prosinca 2019. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranici HZMO-a). Podaci za prvo tromjesečje 2021. odnose se na siječanj i veljaču.

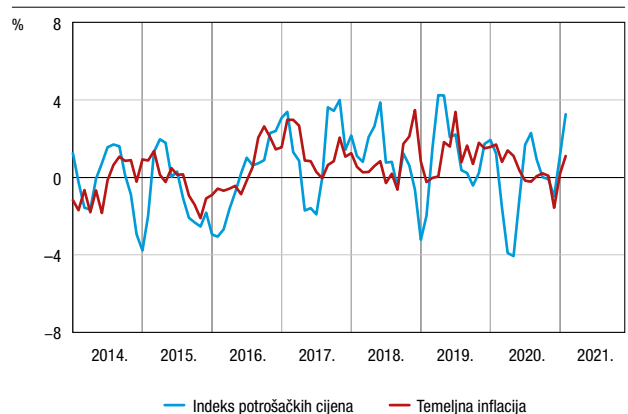
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 17. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima NKD-a sezonski prilagođeni podaci, tromjesečna stopa promjene

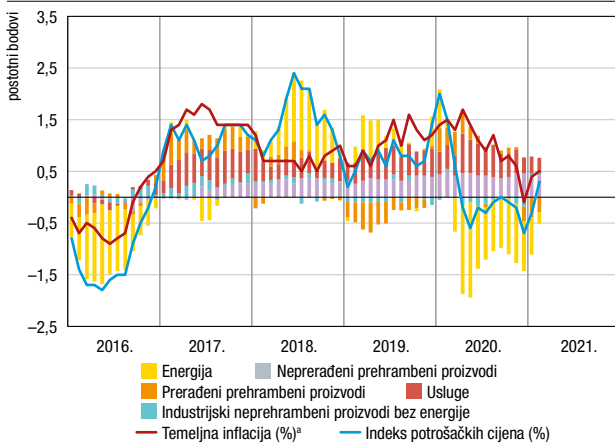
Napomena: Podaci o prosječnoj nominalnoj bruto plaći po djelatnostima odnose se na podatke prikupljene iz obrasca RAD-1, a od siječnja 2016. na podatke prikupljene iz obrasca JOPPD. Podaci o prosječnim plaćama isplaćenima u veljači 2020. izračunati su prema ekvivalentu punoga radnog vremena, a prije se prosječna plaća računala tako da se ukupne isplate podijele s brojem zaposlenih koji su primili te isplate (zaposleni koji su radili manje od 80 sati mjesečno bili su isključeni). Podaci o plaćama u 2019. prema načelu ekvivalenta punoga radnog vremena objavljeni su u analitičke svrhe. Podaci o isplaćenim naknadama prije 2016. godine procjena su HNB-a. Podaci za prvo tromjesečje 2021. odnose se na siječanj i veljaču.

Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 18. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 19. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenta inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

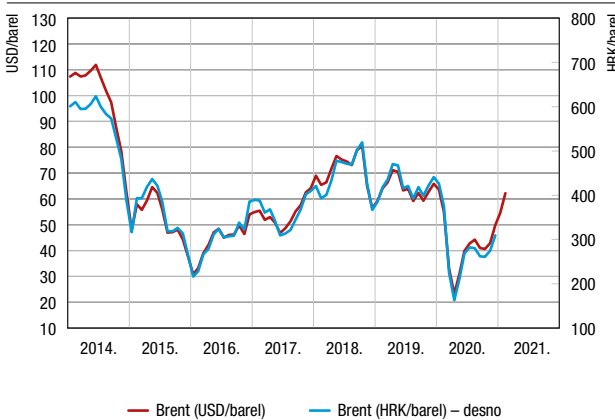
Tablica 1. Cjenovni pokazatelji godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	I.21.	II.21.	II.20.	II.21.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	-0,3	0,3	-0,3	0,3
Energija	-4,4	-1,4	-1,7	1,3
Nepreporučeni prehrambeni proizvodi	-4,5	-3,4	-0,6	0,6
Prerađeni prehrambeni proizvodi	1,4	1,3	-0,2	-0,3
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	0,2	0,1	0,2	0,1
Usluge	1,6	1,7	0,0	0,1
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	0,4	0,5	0,0	0,0
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	-1,2	0,2	-0,1	1,4
Cijene sirove nafte Brent (USD)	-14,1	13,2	-13,5	14,0
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata, USD)	37,2	46,7	-4,9	1,7

Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

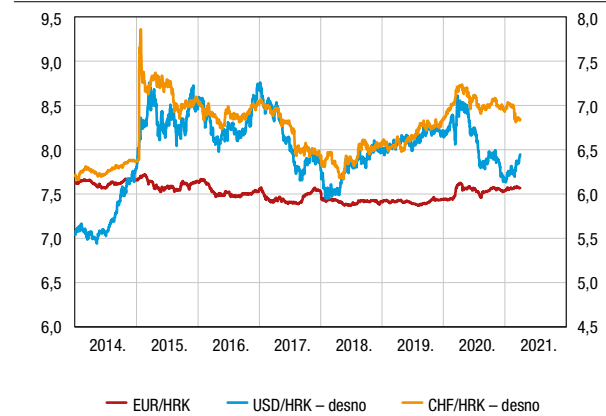
Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI

Slika 20. Cijene sirove nafte (Brent)

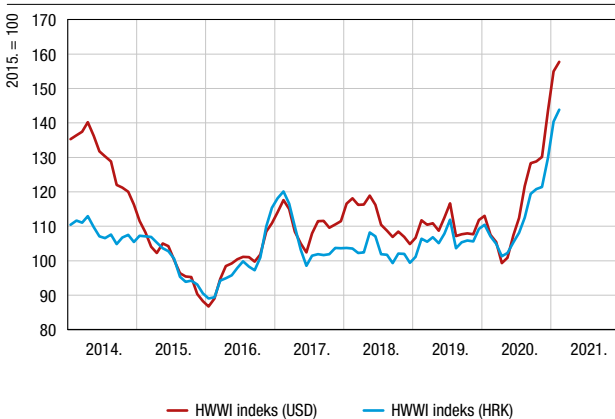
Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 22. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku srednji tečaj HNB-a

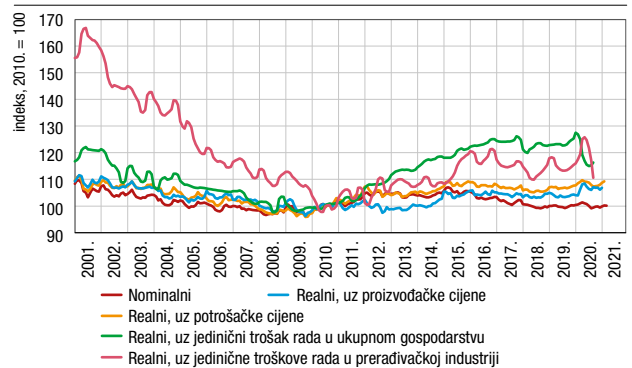
Izvor: HNB

Slika 21. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

Izvori: HWWI; izračun HNB-a

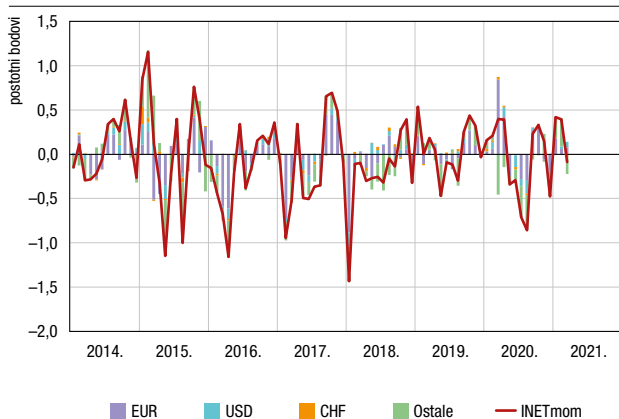
Slika 23. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izraženo kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

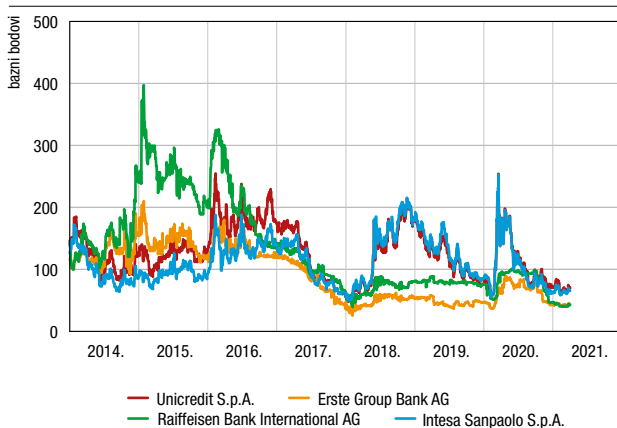
Slika 24. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinosi aprecijaciji INET-a.

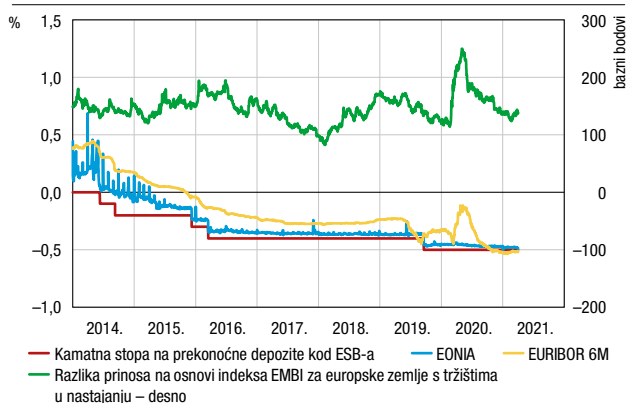
Izvor: HNB

Slika 27. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: S&P Capital IQ

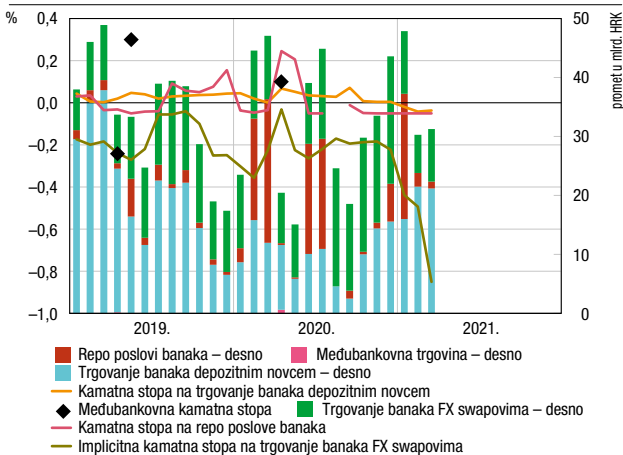
Slika 25. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

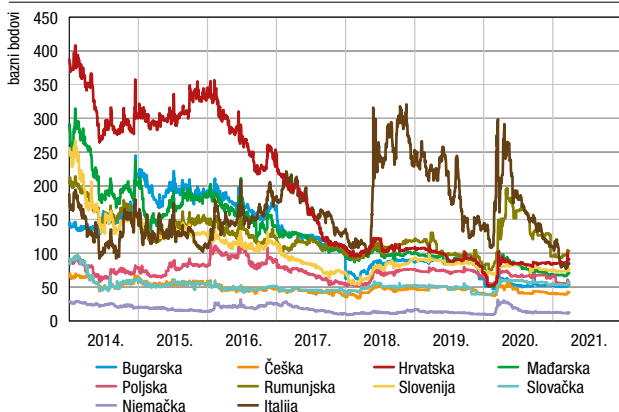
Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

Slika 28. Prekonocne kamatne stope i prometi

Izvor: HNB

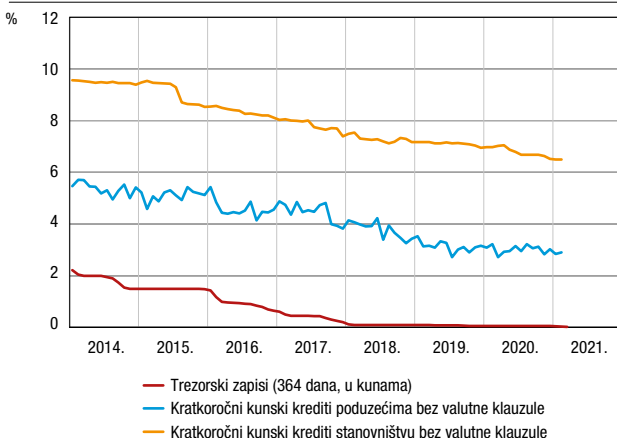
Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

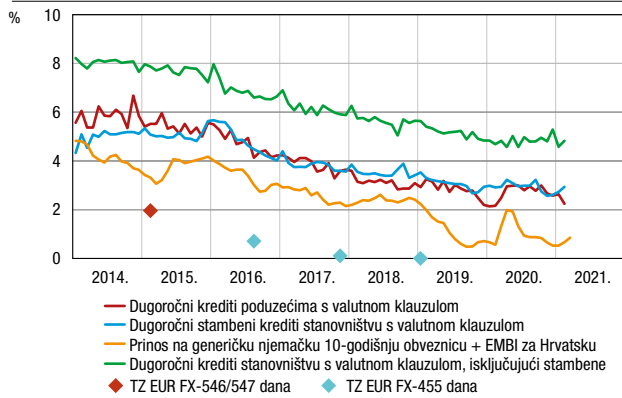
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 29. Kratkoročni troškovi financiranja u kunama bez valutne klauzule

Izvori: MF; HNB

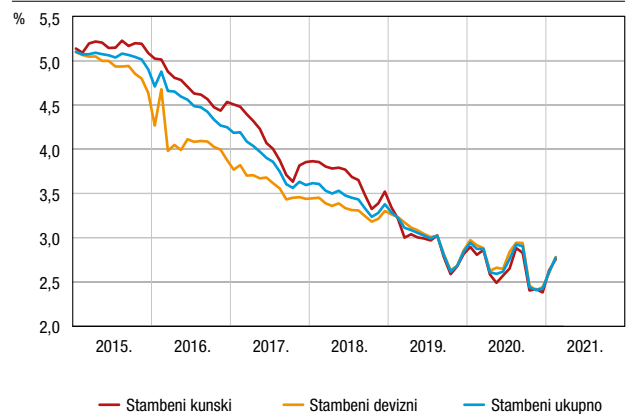
Slika 30. Dugoročni troškovi financiranja u kunama s valutnom klauzulom i devizama

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

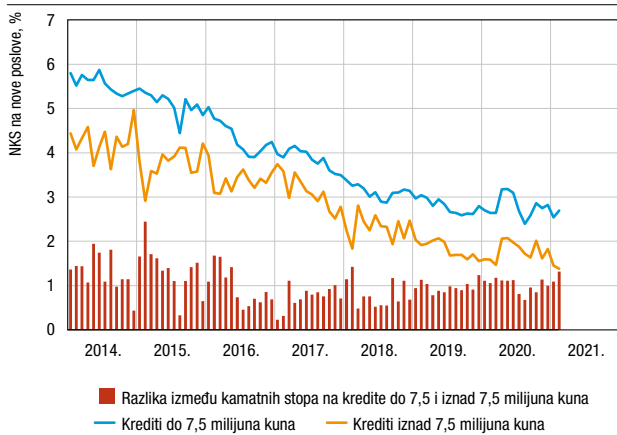
Izvori: MF; Bloomberg; HNB

Slika 33. Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite stanovništvu

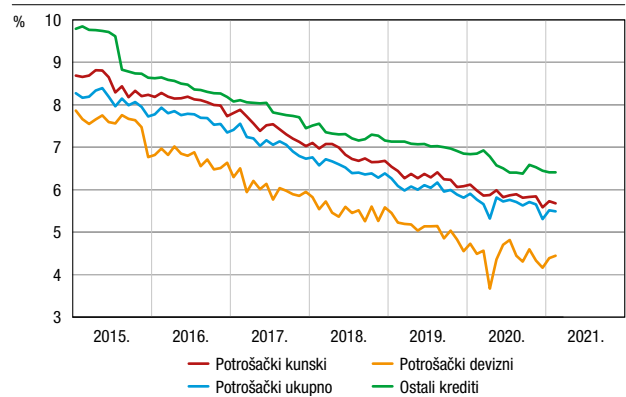
Izvor: HNB

Slika 31. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim društvima prema iznosu

Izvor: HNB

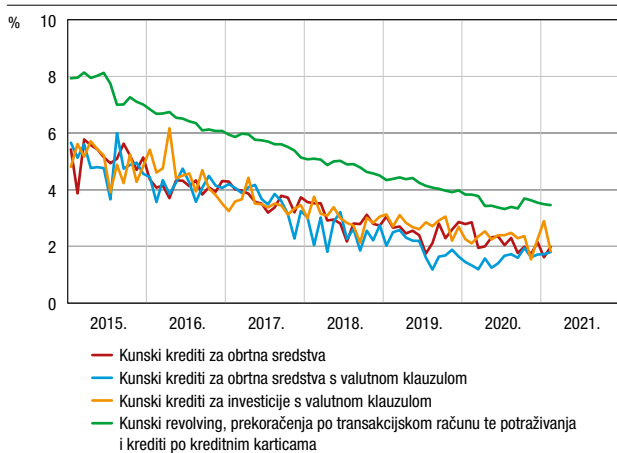
Slika 34. Kamatne stope na prvi put ugovorene potrošačke i ostale kredite stanovništvu

Napomena: Potrošački krediti uključuju ukupne kredite stanovništvu, osim stambenih i ostalih. Ostali krediti stanovništvu uključuju kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite te potraživanja s osnovne kartica s odgodom plaćanja (engl. *charge card*) te su gotovo isključivo kunski.

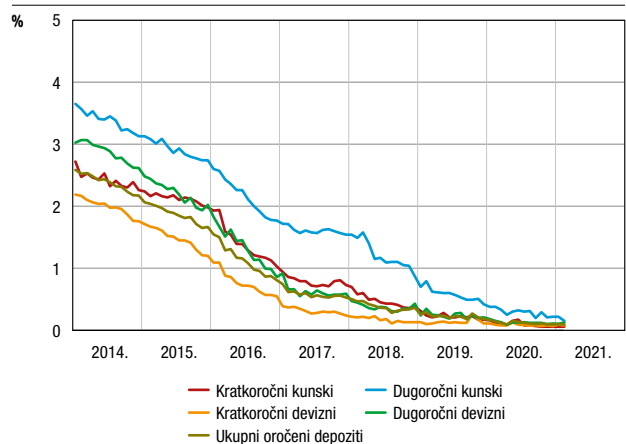
Izvor: HNB

Slika 32. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

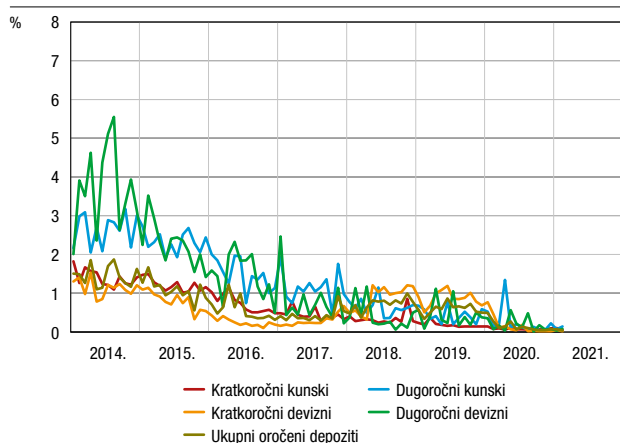
Izvor: HNB

Slika 35. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

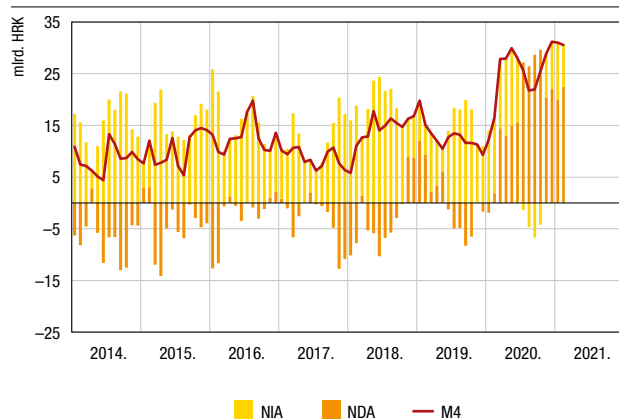
Izvor: HNB

Slika 36. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

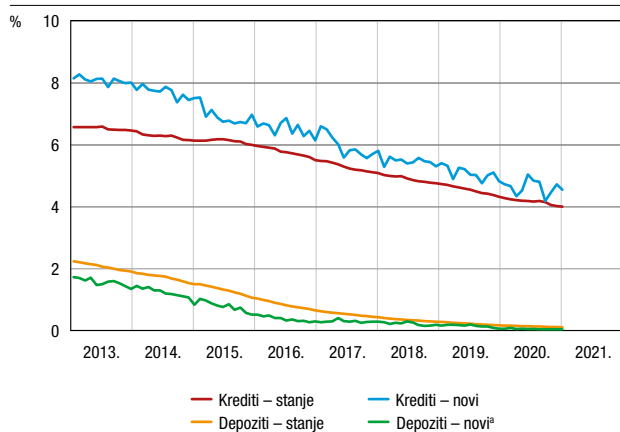
Izvor: HNB

Slika 39. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

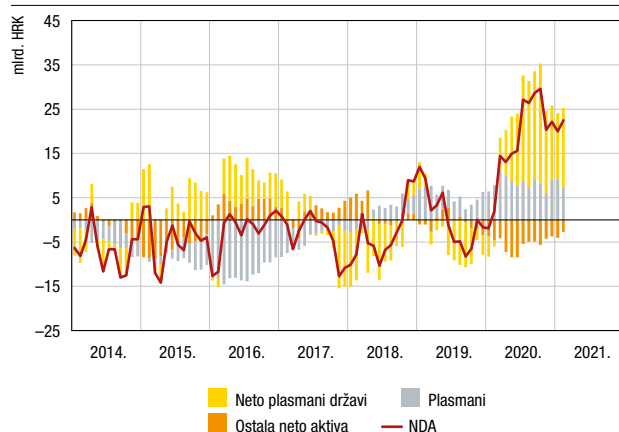
Izvor: HNB

Slika 37. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

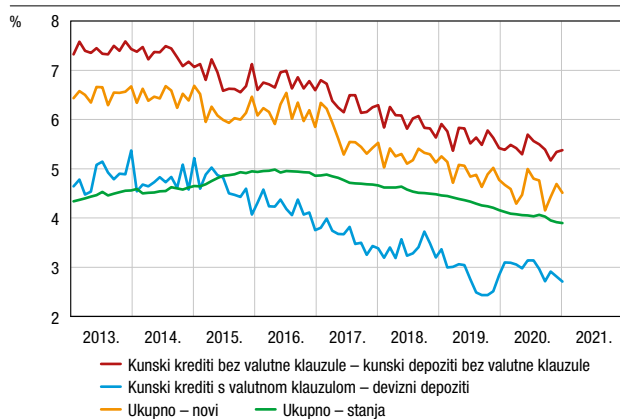
^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.
Izvor: HNB

Slika 40. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

Izvor: HNB

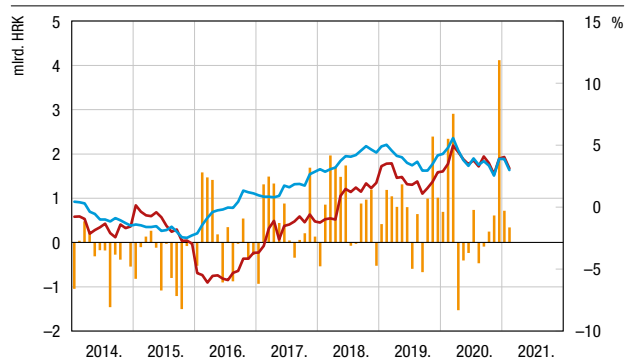
Slika 38. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

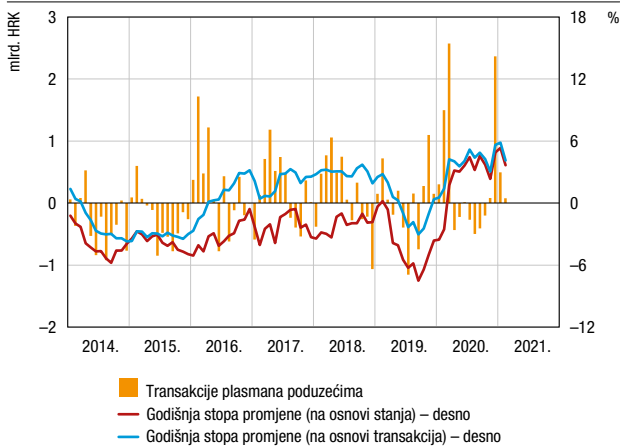
Izvor: HNB

Slika 41. Plasmani

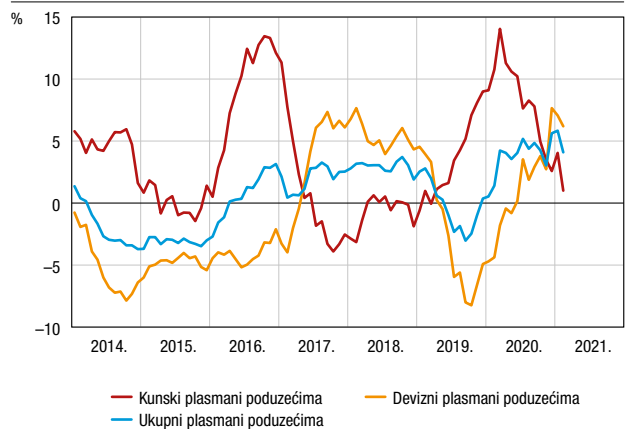
Izvor: HNB

Slika 42. Plasmani poduzećima

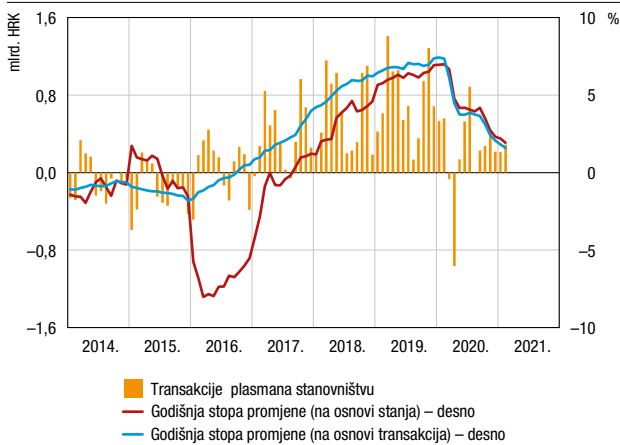
Izvor: HNB

Slika 45. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

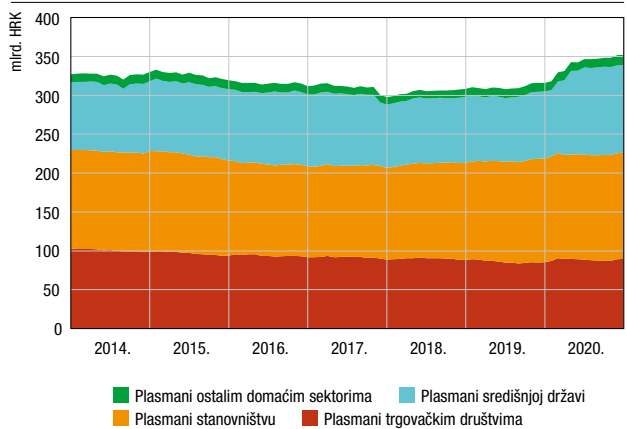
Izvor: HNB

Slika 43. Plasmani stanovništvu

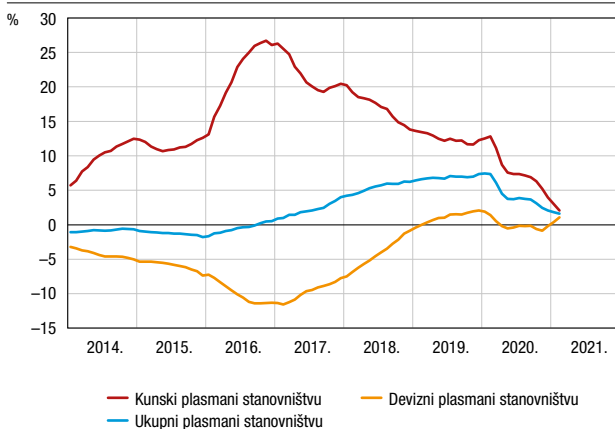
Izvor: HNB

Slika 46. Struktura plasmana monetarnih financijskih institucija

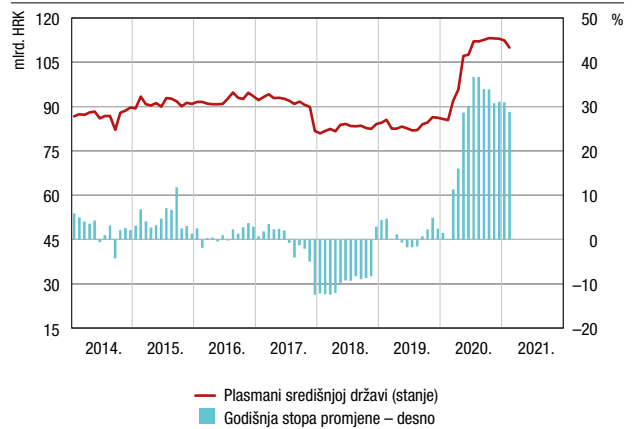
Izvor: HNB

Slika 44. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

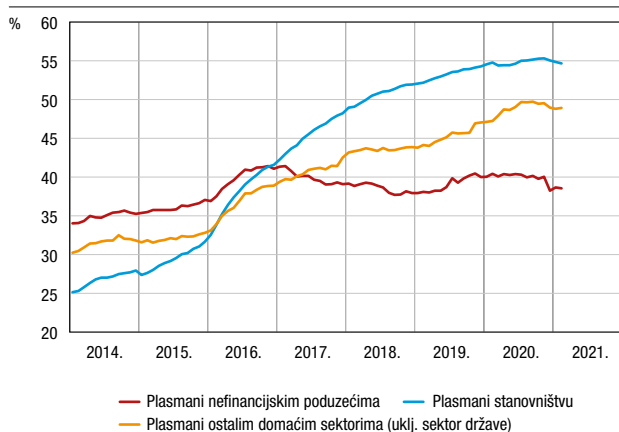
Izvor: HNB

Slika 47. Plasmani monetarnih financijskih institucija središnjoj državi

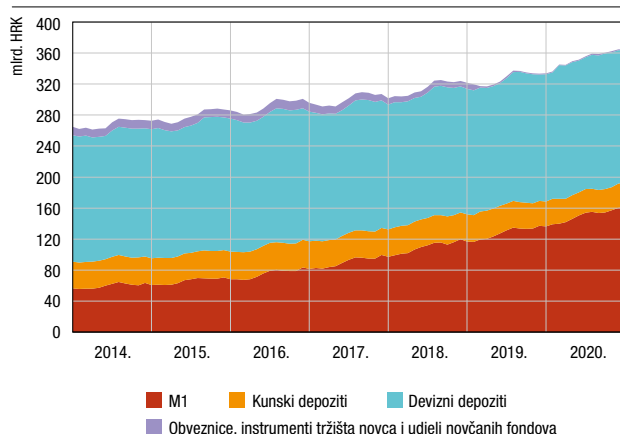
Izvor: HNB

Slika 48. Udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

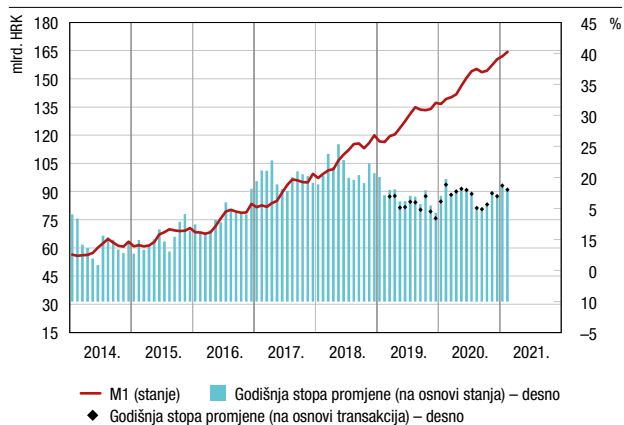
Izvor: HNB

Slika 51. Struktura monetarnog agregata M4

Izvor: HNB

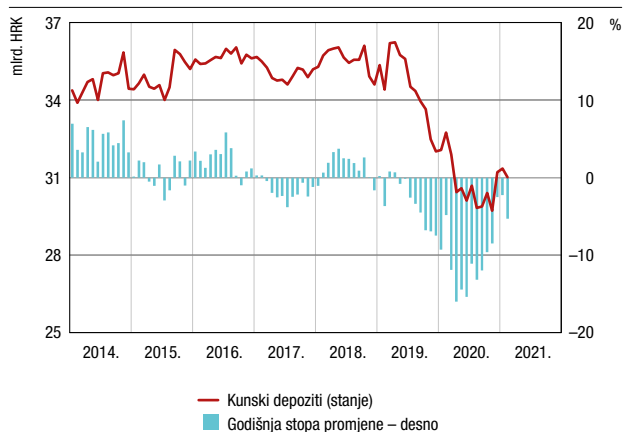
Slika 49. Novčana masa (M1)

Napomena: Stopa rasta na osnovi transakcija od ožujka 2019. isključuje učinak reklasifikacije novčanih fondova.

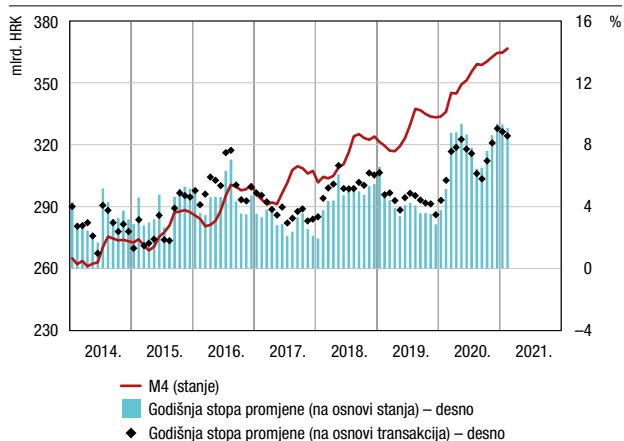
Izvor: HNB

Slika 52. Kunski štedni i oročeni depoziti

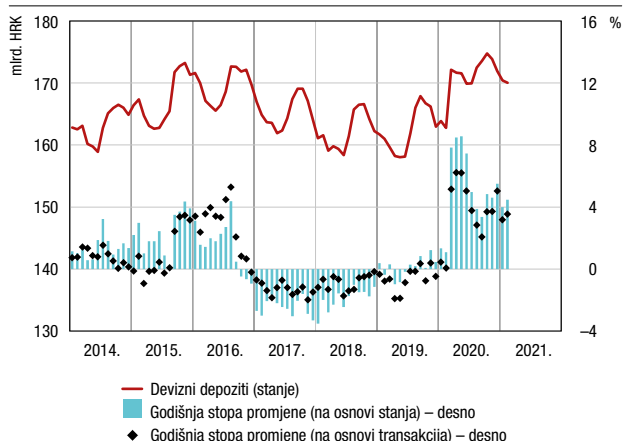
Izvor: HNB

Slika 50. Ukupna likvidna sredstva (M4)

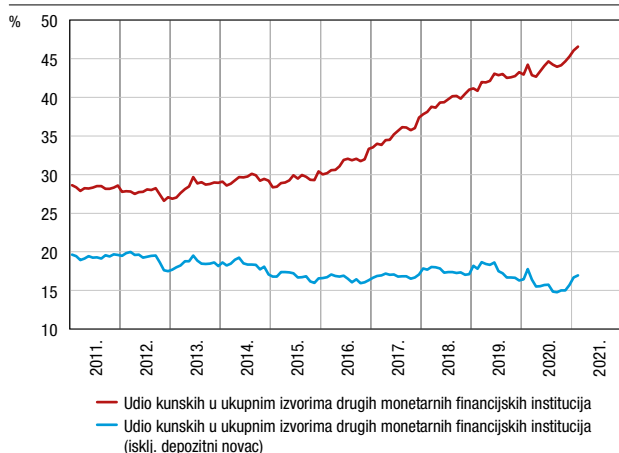
Izvor: HNB

Slika 53. Devizni depoziti

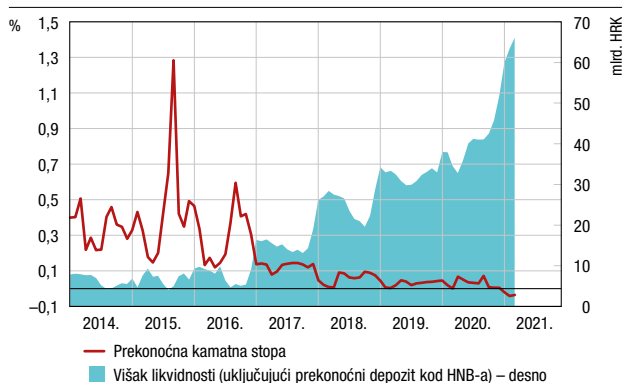
Izvor: HNB

Slika 54. Udio kunskih izvora

Izvor: HNB

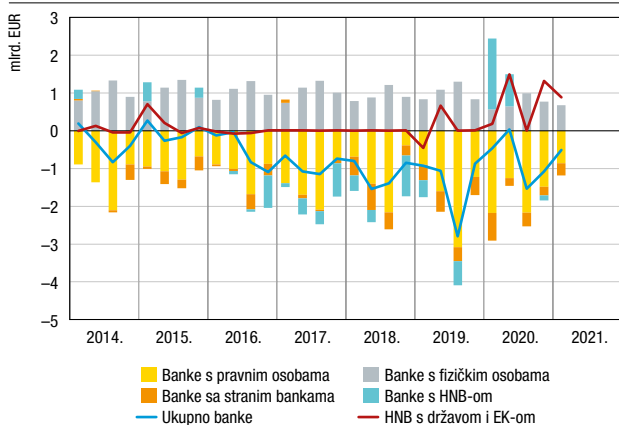
Slika 55. Likvidnost banaka i prekoćna kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem

Napomena: Višak likvidnosti je razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve. Prekoćna kamatna stopa do kraja 2015. odnosi se na prekoćnu međubankovnu kamatnu stopu, a od početka 2016. odnosi se na prekoćnu kamatnu stopu na trgovanje banaka depozitnim novcem.

Izvor: HNB

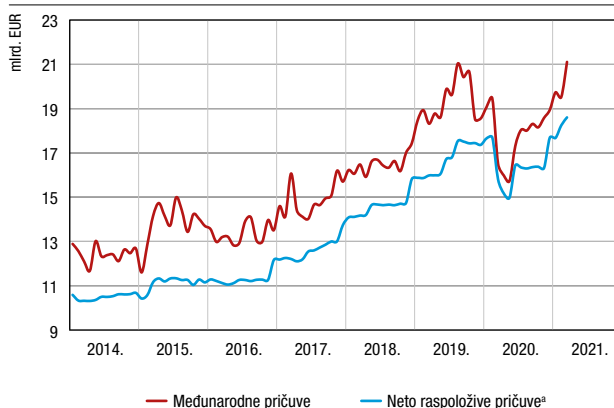
Slika 56. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu.

Izvor: HNB

Slika 57. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

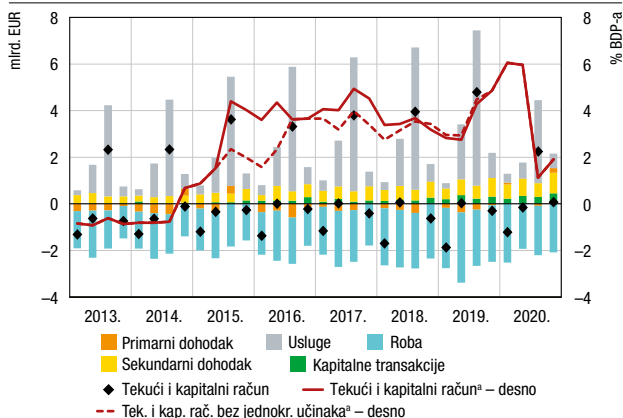
Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca
preliminarni podaci, u milijunima eura

	2019.	2020.	Indeksi	
			2019./2018.	2020./2019.
Tekuće transakcije	1.519,9	-379,0	162,6	-24,9
Kapitalne transakcije	1.114,5	1.316,1	154,0	118,1
Financijske transakcije (bez pričuve)	1.473,8	176,9	741,4	12,0
Međunarodne pričuve HNB-a	989,4	603,5	64,0	61,0
Neto pogreške i propusti	-171,2	-156,7	-201,8	91,5

Izvor: HNB

Slika 58. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

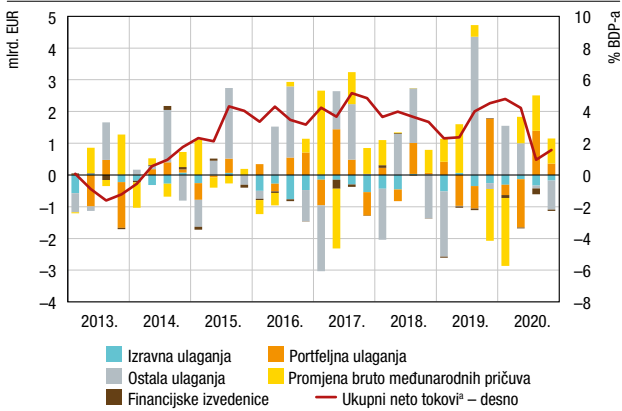

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski franak u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017. i 2018.

Izvor: HNB

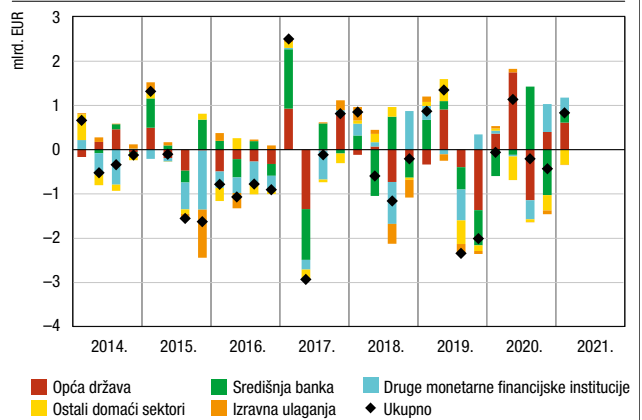
Slika 59. Tokovi na financijskom računu prema vrsti ulaganja

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja
Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

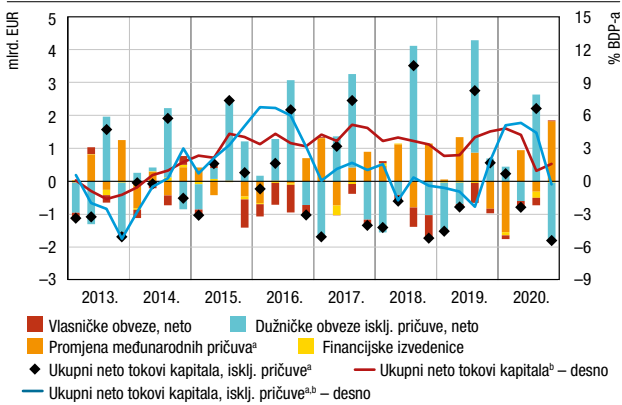
Slika 62. Transakcije bruto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Podaci za prvo tromjesečje 2021. odnose se na siječanj.

Izvor: HNB

Slika 60. Tokovi na financijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

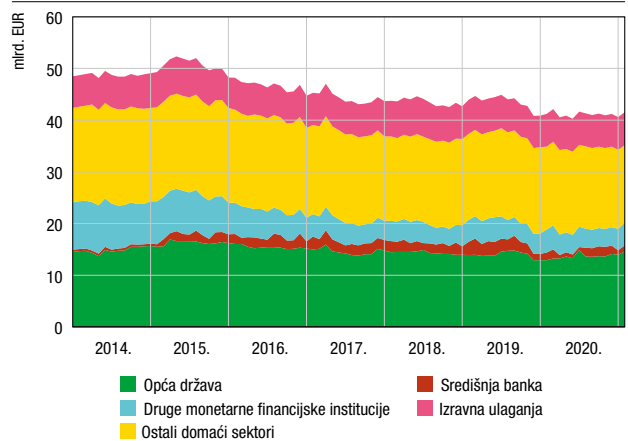
^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obveze HNB-a.

^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

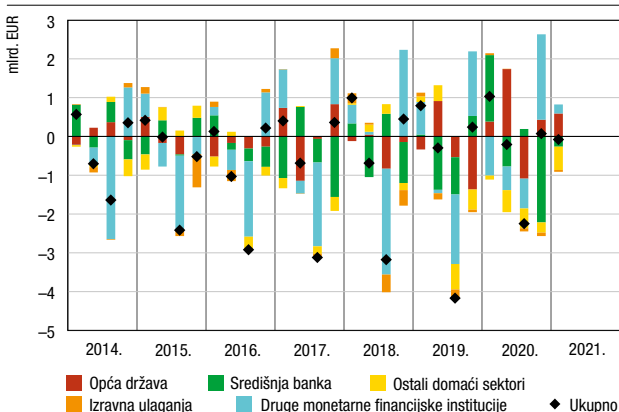
Slika 63. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Napomena: Podaci zaključno sa siječnjem 2021.

Izvor: HNB

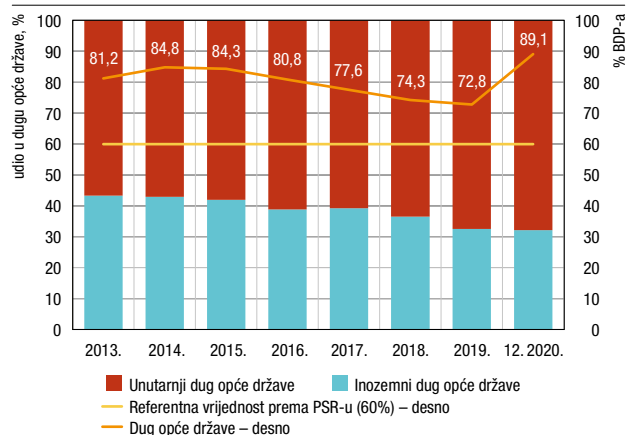
Slika 61. Transakcije neto inozemnog duga

Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjeno za dužnička potraživanja prema inozemstvu. Podaci za prvo tromjesečje 2021. odnose se na siječanj.

Izvor: HNB

Slika 64. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države
prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – IX. 2019.	I. – IX. 2020.
Ukupni prihodi	140.659	128.026
Izravni porezi	18.631	18.191
Neizravni porezi	61.583	51.719
Socijalni doprinosi	35.366	33.342
Ostalo	25.080	24.774
Ukupni rashodi	136.584	146.673
Socijalne naknade	46.276	46.926
Subvencije	5.131	12.806
Kamate	6.613	5.655
Naknade zaposlenicima	34.976	36.941
Intermedijarna potrošnja	24.357	22.844
Investicije	10.943	12.428
Ostalo	8.287	9.073
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	4.075	-18.647

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države
prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	I. - XII. 2018.	I. - XII. 2019.
1. Prihodi	148.629	160.186
2. Prodaja nefinancijske imovine	605	1.069
3. Rashodi	142.139	152.827
4. Nabava nefinancijske imovine	4.329	5.978
5. Neto zaduživanje (1 + 2 – 3 – 4)	2.767	2.450

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	XII. 2019.	XII. 2020.
Ukupna promjena duga	6.643	36.764
Promjena unutarnjeg duga	16.068	26.005
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	471	5.268
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	14.148	10.578
– Krediti	1.639	12.363
Promjena inozemnog duga	-9.426	10.759
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-5	210
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-3.142	8.578
– Krediti	-6.279	1.971
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	-902	2.281

Izvor: HNB

Znakovi

–	– nema pojave	∅	– prosjek
....	– ne raspolaže se podatkom	a, b, c,...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere	*	– ispravljen podatak
		()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak